

Revisionsberättelse för år 2017

Vi har för 2017 granskat Kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet och genom utsedd lekmanarevisor även granskat verksamheten i stadens företag.

Granskningen har vad avser staden utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och stadens revisionsreglemente.

Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt gett det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse år 2017".

Revisorerna skall utifrån kommunallagen bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för den ekonomiska förvaltningen som fullmäktige beslutat om i årsbudget och flerårsplan. Bedömningen skall avse både de verksamhetsmål och finansiella mål som fullmäktige fastställt och som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2017 är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att den verksamhetsmässiga måluppfyllelsen är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Vi tillstyrker att Kommunstyrelsen och övriga nämnder och ledamöterna i dessa organ beviljas ansvarsfrihet för 2017 års förvaltning.

Vi tillstyrker också att stadens årsredovisning godkänns. Årsredovisningen är i allt väsentligt upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Solna den 27 mars 2018

Christer Schön

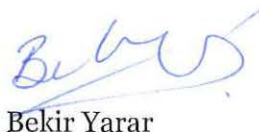
Per Stockhaus¹

Maria Cosnier

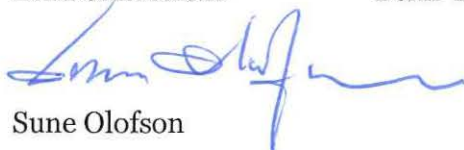
Lena Sandström²

Bekir Yarar

Anders Palm

Sune Olofson

¹ Är vald med undantag för Socialnämnden.

² Är vald med undantag för Tekniska nämnden

Bilagor

Till revisionsberättelsen bifogas:

Revisorernas redogörelse år 2017

Revisionsrapport Granskning av årsredovisning 2017

Granskningsrapporter från lekmannarevisor/revisor i
Stiftelsen Signalisten

Solnabostäder AB

Norrenergi AB

Norrenergi och Miljö AB

Råsunda Förstads AB

Solna Vatten AB

Överjärva Gård AB

Fastighets AB Falkeneraren

Revisorernas redogörelse år 2017

Vi har utfört vår granskning enligt kommunallagen och fastställt revisionsreglemente. Revisorerna som varit sju till antalet, har haft elva sammanträden under året. Revisorerna har biträttats av PwC. Revisionsinsatserna under året har bestått av granskningar inom såväl förvaltnings- som redovisningsrevision. Förvaltningsrevision syftar till att undersöka om nämndernas verksamhet är ändamålsenlig, ekonomiskt tillfredsställande och om den kontroll som utövas inom nämnderna är tillräcklig. Redovisningsrevision syftar till att bedöma om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som utövas inom nämnderna är tillräcklig. Någon skarp gräns mellan förvaltnings- och redovisningsrevision finns inte.

Nedan sammanfattas i punktform våra väsentligaste iakttagelser med anledning av granskningen av årsredovisningen för 2017:

- > Förvaltningsberättelsen redovisar på ett tillfredsställande sätt resultat och ekonomisk ställning för staden som helhet. Redovisningen har en tydlig struktur och analysen av stadens resultat och utvecklingen av väsentliga poster är utförlig. Ett flertal nyckeltal redovisas, och nyckeltalens utveckling redovisas i såväl tabellform som diagramform.
- > Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. De fel som noterats bedöms inte som materiella och påverkar därför inte vår bedömning av räkenskaperna för år 2017. Årsredovisningen är i huvudsak upprättad enligt god redovisningssed.
- > Årets resultat uppgår till -371,3 mnkr. Av förvaltningsberättelsen framgår att staden vid avstämning av balanskravet ianspråktar tidigare reserverade medel (33 mnkr) och anför synnerliga skäl för årets medfinansiering (649,2 mnkr) av tunnelbanan. Det justerade resultatet uppgår då till 310,9 mnkr.
- > Årets nettoinvesteringar uppgår till 333 mnkr att jämföra med 352,3 mnkr i budget 2017.
- > Nämnderna¹ redovisar sammantaget en positiv avvikelse mot budget med 17,9 mnkr, vilket motsvarar en budgetavvikelse om 0,7 procent.
- > Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2017 är uppfyllda.
- > Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens måluppfyllelse är förenlig med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.
- > Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

¹ Inklusive kommunstyrelse, kommunfullmäktige, revisionen samt brandförsvaret/räddningstjänst.

Genomförda granskningar

Nedan lämnas en kortfattad redogörelse över granskningar som genomförts under revisionsåret 2017.

Årsredovisning 2016

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi anser dock att uppställningen av balanskravsutredningen inte är överensstämmande med kraven i KRL 4:3 och god redovisningssed (se information RKR oktober 2015). Däremot anser vi att de synnerliga skäl som anförs är rimliga och därmed finns inget behov av att reglera årets negativa resultat.

I granskningen har även noterats ett antal avvikelser från god redovisningssed. Dessa presenteras i rapporten. Vi bedömer att de noterade avvikelserna inte är materiella och därför inte påverkar vår bedömning av rättvisande räkenskaper. Vi förutsätter dock att samtliga noterade avvikelser åtgärdas under 2017.

Delårsrapport 2017

Resultatet för perioden uppgår till -458,7 mnkr. För motsvarande period 2016 var resultatet 155,2 mnkr. Den stora skillnaden mellan åren förklaras i huvudsak av att staden, genom Sverigeförhandlingen, är med och medfinansierar en utbyggnad av tunnelbanan motsvarande cirka 650 mnkr. Prognosen för året uppgår till -471,1 mnkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för året.

Sammanfattningsvis, utifrån den översiktliga granskningen, har det inte kommit fram några omständigheter som tyder på att kommunens delårsrapport inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Staden avviker från god redovisningssed som den kommer till uttryck i RKR 11.4 Materiella anläggningstillgångar eftersom äldre anläggningar inte har delats in i komponenter. Avvikelsen har kommenterats även tidigare år.

Vid granskningen har inte framkommit några omständigheter som föranleder oss att göra någon annan bedömning av måluppfyllelsen än Kommunstyrelsen. De finansiella målen bedöms komma att uppfyllas. Enligt återrapporteringen kommer samtliga av de övergripande målen för verksamheten att uppfyllas vid årets slut. Av de nämndmål som kommunfullmäktige fastställt bedöms 22 av 40 att uppfyllas för perioden.

God ekonomisk hushållning

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som förenlig med fullmäktiges finansiella mål. I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot stadens finansiella mål som fastställts i budget. Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Grundläggande granskning

Som ett led i att utveckla revisionen har revisorerna under året genomfört ett särskilt projekt, grundläggande granskning, som omfattat Kommunstyrelsen och samtliga nämnder. Syftet har varit att få ett bredare underlag för att bedöma om styrelsens och nämndernas ansvarsutövande är tillfredsställande. Med ansvarsutövande avses nämndernas aktiva åtgärder att leda, styra, följa upp och kontrollera verksamhet och ekonomi. Ett effektivt ansvarsutövande förutsätter att det finns rutiner som stödjer nämnden i dess arbete.

Granskningen har bl a fokuserat på följande frågeställningar:

- Är nämndens mål och uppdrag tydligt?
- Är uppföljning och rapportering ändamålsenlig?
- Vilka resultat har uppnåtts? Hur rapporteras dessa?
- Vilken analys och utvärdering görs med anledning av resultaten?
- Finns ett system för en tillräcklig intern kontroll?

Inom ramen för årets grundläggande granskning har även nämnder och styrelses förberedelse inför införandet av det nya dataskyddsdirektivet GDPR kartlagts. Sammantaget är bedömningen att det i staden finns ett väl utvecklat system för styrning, uppföljning och kontroll som omfattar samtliga nämnder. Nämndernas internkontrollarbete, i form av riskanalys, planering, löpande genomförande och åiterrapportering till nämnd och fullmäktige, kan dock fortsatt utvecklas. I den grundläggande granskningen framkommer också att några nämnder bör överväga att se över sina delegationsordningar för att säkerställa deras aktualitet.

Under året har revisorerna även gjort en genomgång och samlad bedömning av de senaste årens granskningar kring upphandling och inköp, avtalsuppföljning samt entreprenörsstyrning. Genomgången har bl a legat till grund för riskanalysen i revisorernas planering av de kommande årens insatser.

Granskning av intern kontroll avseende kommunens konst

PwC har på uppdrag av Solna kommuns revisorer granskat den interna kontrollen avseende stadens konsthantering/konstsamling. Baserat på prövningen av granskningens sex kontrollmål bedöms att staden i allt väsentligt har en ändamålsenlig intern kontroll avseende stadens konsthantering/ konstsamling.

Granskning av löner, lönerelaterade avgifter och pensioner

Syftet med granskningen har varit att bedöma stadens interna kontroll avseende rapportering av löner, lönerelaterade avgifter och pensioner. Granskningen bygger på en registeranalys som omfattar all lönedata för Solna stad under perioden januari till augusti 2017.

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att den interna kontrollen avseende löner och ersättningar i huvudsak är tillräcklig. I granskningen har vissa brister i den interna kontrollen noterats kopplat till avstämningskontroller och reseersättningar. Iakttagelserna har kommunicerats med berörda enheter.

Granskning av integration, strategier och insatser inom mottagandet av nyanlända

PwC har på uppdrag av revisorerna genomfört en granskning av integration, strategier och insatser inom mottagandet av nyanlända.

Vår samlade bedömning är att staden har ett ändamålsenligt integrationsarbete. Denna bedömning baseras i huvudsak på följande granskningsiakttagelser:

- Solna stad har inte en övergripande dokumenterad och politiskt antagen strategi för integration av nyanlända. Däremot finns det ett beprövat arbetsätt och en samstämmighet inom förvaltningarna att integrationen av nyanlända ska bedrivas integrerat i ordinarie verksamhet. Det finns en gemensam bild i staden av vad lyckad integration innebär med fokus på egenförsörjning och delaktighet i samhället.
- Organisationen samt roller och ansvar för målgruppens etablering i Solna anses vara tydlig.

- Samverkan med andra aktörer i kommunen är väl fungerande.
- Styrningen av arbetet sker genom nämndmål vilka bryts ned i aktiviteter varje år. Det genomförs ett stort antal konkreta insatser i ordinarie verksamheter, men huruvida ett visst års samlade aktiviteter leder till en god integration utvärderas eller följs inte upp samordnat för staden. Solna når goda resultat jämfört med andra kommuner när det gäller målgruppens etablering på arbetsmarknaden. I dagsläget saknas dock en sammanvägd bild av vilka aktiviteter som ger vilken effekt. Resultatet av en sådan analys för att identifiera framgångsfaktorer är värdefullt för fortsatt arbete för såväl Solna som för andra kommuner.

Revisionsrapporten har skickats över för kännedom till de nämnder som omfattats av granskningen.

Förstudie avseende skolans kompensatoriska uppdrag

Revisorerna har under året genomfört en förstudie gällande det kompensatoriska uppdraget utifrån Solna stads ansvar som huvudman. Förstudien syftar till att ge underlag för bedömning kring huruvida det finns behov av en fördjupad granskning.

I dagsläget finns en struktur för det systematiska kvalitetsarbetet på plats som möjliggör för huvudmannen att följa upp verksamheternas resultat och behov. Det finns också en tydlig resursfördelningsmodell med inslag av socioekonomisk viktning för grundskolan, och denna resursfördelningsmodell inkluderar resursfördelning av stöd till barn och elever i behov av särskilt stöd. I verksamhetsplan 2017 har nämnden uppdragit till förvaltningen att genomföra en översyn av bland annat tilläggsbeloppen. En uppföljning av om nuvarande resursfördelningsmodell ger verksamheten rätt förutsättningar planeras framöver. Utifrån genomförd förstudie och med bakgrund av att Skolinspektionen kommer att genomföra regelbunden tillsyn i Solna stad under hösten 2017 valde revisorerna att avvakta med ytterligare granskning. Under 2018 avser revisorerna närmare gå igenom utfallet på skol- respektive huvudmannanivå av den senaste inspektionen och i förekommande fall nämndens åtgärder.

Förstudie avseende socialt arbete

I förstudien beskrivs metodiken bakom indikatorsystemet i Öppna jämförelser och fokus riktas mot resultatet för Solna stad 2017. Indikatorerna i Öppna jämförelser baseras på aktuell forskning, beprövad erfarenhet, lagstiftning och utgår från ett brukarperspektiv. Kvalitetsindikatorer tas fram i enlighet med en modell som ställer krav på tillgång till ett evidensbaserat kunskapsunderlag. I de fall då evidensbaserad kunskap saknas bygger indikatorerna på en dialog med brukarorganisationer, professionella yrkesgrupper från kommuner, privata och idéburna utförare samt med forskare.

Representanter från omvårdnads- och socialförvaltningen har delgivit sin analys av resultatet för staden och beskriver respektive förvaltnings styrkor och svagheter. Efter genomförd kartläggning kan revisorerna konstatera att Solna stad står inför ett antal utmaningar och risker inom de fem områden som granskats (våld i nära relationer, missbruks- och beroendevård, barn- och ungdomsvård, LSS, psykiskt funktionsnedsatta). Bland annat har samtliga verksamhetsområden svarat nej på de indikatorer som ingår i indikatorområdet för systematisk uppföljning för att utveckla verksamheten. Enligt uppgift från omvårdnadsförvaltningen kommer dock verksamheten för stöd till funktionsnedsatta/LSS att vid nästkommande år svara att de uppfyller samtliga indikatorer med avseende på systematisk uppföljning.

Baserat på resultatet i förstudien är revisorernas slutsats att det kan finnas skäl att kommande år genomföra fördjupade granskningar inom något eller några av ovanstående verksamhetsområden.

Förstudie kring kvalitetsarbete inom äldreomsorgen

Syftet med förstudien är att bedöma huruvida det finns behov av att göra en fördjupad granskning kring Omvårdnadsnämndens kvalitetsarbete med fokus på äldreomsorgen. Via genomförd förstudie har ett antal risker identifierats. Sammantaget är revisionens bedömning att Omvårdnadsnämnden och staben för kvalitetsutveckling är medvetna om de risker som finns och delvis har vidtagit/planerat in åtgärder.

Det har dock uppmärksammats skäl för att genomföra en fördjupad granskning med fokus på riskanalysarbetet som stöd och utgångspunkt för att säkra kvalitén inom äldreomsorgen i stort. I nuläget synes det saknas en övergripande systematik som stöd för avgränsning och prioritering inför kommande verksamhetsår.

Övrigt

Revisorerna har även under året genomfört särskilda aktiviteter avseende:

- Fortsatt arbete med att utveckla revisionens arbetsformer bland annat genom erfarenhetsutbyte med några andra större kommuner i länet.
- Löpande omvärldsbevakning och deltagande i revisionskonferenser och utbildningar.
- Särskilt sammanträffande med IT-enheten för genomgång och diskussion kring stadens arbete med informations- och IT-säkerhet.
- Genomgång av väsentliga förändringar i den nya kommunallagen.
- Gemensamma överläggningar med fullmäktiges presidium samt stadens tjänstemannaledning.
- Påbörjat väsentlighets- och riskanalys och revisionsplanering för 2018 ff.
- Informerat om planering, genomförande och resultat av lekmannarevisionen.
- Biträtt nämnder och förvaltningar med rådgivning.
- Löpande följt upp beslut i Kommunfullmäktige.